

HET RECHT OM EEN VERZOEKSCHRIFT IN TE DIENEN

Sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Maastricht heeft iedere burger van de Europese Unie het recht een verzoekschrift tot het Europees Parlement te richten, in de vorm van een klacht of een verzoek, betreffende een onderwerp dat tot de werkterreinen van de Europese Unie behoort. De verzoekschriften worden behandeld door de Commissie verzoekschriften van het Europees Parlement. Zij beslist over de ontvankelijkheid ervan en neemt de afhandeling voor haar rekening.

RECHTSGROND

De artikelen 20, 24 en 227 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) en artikel 44 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

DOELSTELLINGEN

Het recht om een verzoekschrift in te dienen is erop gericht de Europese burgers en degenen die in de EU verblijven een eenvoudig middel in handen te geven om bij de instellingen van de Unie te klagen of deze te vragen actie te ondernemen.

RESULTATEN

A. Indieners en vereisten (artikel 227 VWEU)

Iedere burger van de EU en iedere natuurlijke of rechtspersoon met verblijfplaats of statutaire zetel in een lidstaat heeft het recht om individueel of samen met anderen een verzoekschrift bij het Parlement in te dienen.

Ontvankelijke verzoekschriften hebben betrekking op een onderwerp dat tot de werkterreinen van de EU behoort en dat de indiener rechtstreeks aangaat. Deze laatste voorwaarde wordt zeer breed toegepast.

B. Procedure

De verzoekschriftenprocedure is geregeld in de artikelen 215 t/m 218 en Bijlage V (XX) van het Reglement van het Europees Parlement. Ingevolge deze bepalingen is de behandeling van verzoekschriften de verantwoordelijkheid van een parlementaire commissie, de Commissie verzoekschriften.

1. Formele ontvankelijkheid

Verzoekschriften moeten de naam, de nationaliteit en het adres van elke indiener vermelden. Zij moeten in een van de officiële talen van de EU worden opgesteld en

kunnen elektronisch via het verzoekschriftenportaal van het Europees Parlement of op papier per post worden ingediend.

2. Materiële ontvankelijkheid

Verzoekschriften die aan deze voorwaarden voldoen, worden doorverwezen naar de Commissie verzoekschriften, die eerst een uitspraak moet doen over de ontvankelijkheid ervan. De commissie bepaalt of een verzoekschrift ontvankelijk is door te kijken of de kwestie waarop het betrekking heeft tot de werkterreinen van de EU behoort. Is dat niet het geval, dan verklaart ze het verzoekschrift niet-ontvankelijk. De indiener wordt in kennis gesteld van dit besluit en de redenen die daaraan ten grondslag liggen. De indiener wordt vaak aanbevolen om zich tot een andere nationale, Europese of internationale instantie te wenden. Verzoekschriften worden met name niet-ontvankelijk verklaard omdat indieners de bevoegdheden, verantwoordelijkheden en verhaalmogelijkheden van de EU verwarren met die van de lidstaten of andere internationale organisaties en instanties (zoals de VN en de Raad van Europa). Ook bestaat er vaak verwarring over de toepasselijkheid van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

3. Behandeling van verzoekschriften

De Commissie verzoekschriften kan, afhankelijk van de omstandigheden, een of meer van de volgende stappen ondernemen:

- de Europese Commissie verzoeken een eerste onderzoek naar het verzoekschrift in te stellen en informatie te verstrekken over de naleving van de desbetreffende EU-wetgeving;
- het verzoekschrift ter informatie of voor verdere behandeling aan andere commissies van het Europees Parlement voorleggen (een commissie kan bijvoorbeeld met het verzoekschrift rekening houden bij haar werkzaamheden op wetgevingsgebied);
- zich tot de bevoegde instellingen of autoriteiten wenden of via de permanente vertegenwoordiger van de betreffende lidstaat interveniëren om de zaak te beslechten (wanneer het verzoekschrift betrekking heeft op een specifieke zaak die individuele aandacht behoeft);
- eventueel andere stappen ondernemen die zij wenselijk acht of een passend antwoord op het verzoekschrift geven.

De commissie bepaalt tevens of zij verzoekschriften op haar vergaderagenda plaatst. Indien hiertoe wordt besloten, worden ook de indiener, de Commissie en de vertegenwoordigers van de lidstaten uitgenodigd. Tijdens die vergadering licht de indiener zijn of haar verzoekschrift toe en geeft de vertegenwoordiger van de Commissie een mondelinge verklaring en een toelichting bij het schriftelijke antwoord op wat in het verzoekschrift naar voren is gebracht. De vertegenwoordigers van de betrokken lidstaten kunnen worden gevraagd het woord nemen. Vervolgens krijgen de leden van de Commissie verzoekschriften de gelegenheid om van gedachten te wisselen over de kwesties die tijdens het debat aan de orde zijn gekomen en verdere maatregelen voor te stellen.

In specifieke gevallen kan de commissie besluiten een hoorzitting of workshop te houden, een informatiebezoek aan het land of de regio in kwestie te brengen en op basis van dit bezoek een verslag op te stellen met daarin haar bevindingen en aanbevelingen, of een volledig verslag op te stellen en in te dienen waarover tijdens de plenaire vergadering door het Parlement kan worden gestemd. Daarnaast kan zij besluiten mondelinge vragen te richten aan de Commissie en/of de Raad en tijdens de plenaire vergadering een debat te houden.

Wanneer een verzoekschrift betrekking heeft op een zaak van algemeen belang en hierin de onjuiste omzetting of toepassing van het EU-recht in het licht wordt gesteld, kan de Commissie besluiten actie te ondernemen door bijvoorbeeld een inbreukprocedure in te stellen tegen de betrokken lidstaat.

4. Sluiting

Een verzoekschrift kan door de Commissie verzoekschriften in diverse stadia van de behandeling worden afgesloten, bijvoorbeeld nadat de commissie een besluit over de ontvankelijkheid van het verzoekschrift heeft genomen, na een discussie tijdens een commissievergadering, wanneer geen verdere stappen meer kunnen worden ondernomen, wanneer het verzoekschrift door de indiener wordt ingetrokken of wanneer de indiener niet binnen de gestelde termijn reageert.

5. Transparantie

Verzoekschriften die bij het Europees Parlement zijn ingediend, worden openbare documenten. Nadat de Commissie verzoekschriften een besluit over de ontvankelijkheid heeft genomen, worden de samenvattingen van de verzoekschriften in alle officiële EU-talen op het verzoekschriftenportaal van het Europees Parlement gepubliceerd, samen met andere documenten ter zake.

De indiener wordt schriftelijk in kennis gesteld van alle besluiten van de commissie met betrekking tot zijn of haar verzoekschrift en de redenen die daaraan ten grondslag liggen en ontvangt desgevallend informatie en stukken ter zake wanneer de besluiten beschikbaar worden gesteld.

DE ROL VAN HET EUROPEES PARLEMENT

De verzoekschriften van burgers worden overeenkomstig de Verdragen tot het Europees Parlement gericht. Dit betekent dat het de taak van het Parlement is ervoor te zorgen dat in de EU volledig rekening wordt gehouden met de bezorgdheden die in deze verzoekschriften naar voren komen. Teneinde deze taak zo goed mogelijk te vervullen, heeft het Parlement een speciale commissie, namelijk de Commissie verzoekschriften, aangesteld om de verzoekschriften te behandelen en de vervolgvactiteiten van het Parlement te coördineren. Zoals blijkt uit de jaarverslagen over de beraadslagingen van de commissie^[1], is het Parlement altijd van oordeel

[1]De jaarverslagen over de beraadslagingen van de Commissie verzoekschriften bevatten onder meer informatie over het aantal ontvangen verzoekschriften, de vorm, de taal en het land waarin deze zijn ingediend, de nationaliteiten van de indieners, en de status, resultaten en onderwerpen van de verzoekschriften; het verzoekschriftenportaal; de betrekkingen met de Commissie, de Raad en de Ombudsman; informatiebezoeken, openbare hoorzittingen, in opdracht gegeven studies en andere belangrijke zaken.

geweest dat verzoekschriften een cruciale schakel vormen in de participerende democratie. Ook heeft het Parlement benadrukt dat verzoekschriften een belangrijke rol spelen bij het in het licht stellen van gevallen van onjuiste omzetting en toepassing van het EU-recht door de lidstaten. Een aantal verzoekschriften heeft zelfs aanleiding gegeven tot wetgevende en politieke initiatieven, EU-Pilot-dossiers, prejudiciële beslissingen en inbreukprocedures. De Commissie verzoekschriften is bijzonder actief op het gebied van de grondrechten (handicaps, kinderrechten, discriminatie, minderheden, rechtspleging, vrij verkeer, kiesrecht, de brexit), het milieu, dierenwelzijn, de interne markt, sociale rechten, migratie, handelsovereenkomsten en de volksgezondheid. Informatiebezoeken, openbare hoorzittingen, het in opdracht geven van studies, de ontwikkeling van een verzoekschriftennetwerk in 2016 ter waarborging van een betere samenwerking tussen de commissies die betrokken zijn bij de behandeling van verzoekschriften, alsook samenwerking en dialoog met nationale parlementen en autoriteiten en met andere EU-instellingen (met name met de Europese Commissie en de Europese Ombudsman) zijn stuk voor stuk instrumenten die ervoor zorgen dat de kwesties die in verzoekschriften door burgers aan de orde worden gesteld, worden aangepakt en opgelost. Daarnaast heeft het verzoekschriftenportaal, dat in 2014 door het Parlement in het leven werd geroepen, gezorgd voor meer en betere openbaarheid en transparantie van verzoekschriften, en heeft het burgers bovendien de mogelijkheid gegeven om met de EU in contact te treden en aan de Unie deel te nemen^[2].

Ottavio Marzocchi
05/2019

[2]<https://petiport.secure.europarl.europa.eu/petitions/nl/home>

